

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทสรุปนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติงานด้านกระบวนการบริหารงานวิชาการของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำปาง
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำปาง

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานใน ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา 63 ศูนย์ จำนวน 425 คน โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า และคำถามปลายเปิด

การวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ของบุคลากรผู้ให้ข้อมูล ใช้วิธีหาค่าร้อยละ ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนและข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน วิเคราะห์โดยหาค่ามัธยิมเลขคณิต (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สภาพการปฏิบัติงานด้านกระบวนการบริหารของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ พบว่า ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนมีการปฏิบัติโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รายการที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ได้แก่ มีการจัดทำสถิติข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ให้ครูได้มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นและความต้องการด้านการจัดหาและผลิตสื่อการสอน มีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียนในกลุ่ม และมีการจัดทำสถิติ การให้บริการเครื่องมือ อุปกรณ์และสื่อการสอนของโรงเรียนในกลุ่ม

รายการที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ มีการจัดทำสถิติข้อมูลด้านการผลิตสื่อการสอน มีการสำรวจและรวบรวมความต้องการด้านการเรียนการสอนของโรงเรียนในกลุ่ม มีการจัดทำสถิติข้อมูลด้านการผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ของนักเรียน มีการเปรียบเทียบสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของศูนย์วิชาการกลุ่มกับเกณฑ์ที่กำหนด มีการวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของปัญหาด้านการเรียนการสอน และมีการรวบรวมปัญหาการปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนของโรงเรียนในกลุ่ม

2. การวางแผน พบว่า ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนมีการปฏิบัติโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รายการที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ได้แก่ มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีเป็นรูปเล่ม มีการจัดตั้งคณะทำงานเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี มีการนำเสนอแผนงานให้คณะกรรมการกลุ่มเห็นชอบ มีการจัดทำโครงการที่สนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จัดทำแผนงานได้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของโรงเรียนในกลุ่ม มีการนำผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการมากำหนด นโยบาย เป้าหมายและจัดทำแผนงาน มีการจัดทำโครงการด้านการจัดหา ผลิต และพัฒนาสื่อการสอน มีการวางแผนการให้บริการเครื่องมือ อุปกรณ์และสื่อการสอนแก่โรงเรียนในกลุ่ม กำหนดให้มีแผนการควบคุม ติดตาม กำกับและประเมินผลโครงการไว้อย่างชัดเจน และมีการชี้แจงให้บุคลากรในกลุ่มโรงเรียนเข้าใจในแผนงานของศูนย์

วิชาการกลุ่ม มีเพียงรายการเดียวที่ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ มีการประสานโครงการทางการเรียนการสอนของโรงเรียนในกลุ่ม

3. การดำเนินการตามแผน พบว่า ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนมีการปฏิบัติโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง รายการที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ได้แก่ มีการจัดทำระเบียบการยืมเครื่องมือ อุปกรณ์และสื่อการสอน มีการผลิตและจัดหาสื่อการสอนตามแผนงานประจำปีของศูนย์วิชาการกลุ่ม มีการจัดระบบการเก็บรักษาเครื่องมือ อุปกรณ์และสื่อการสอน จัดทำรายการเครื่องมือ อุปกรณ์และสื่อการสอนเพื่ออำนวยความสะดวกในการให้บริการแก่โรงเรียนในกลุ่ม มีการให้บริการเครื่องมือ อุปกรณ์และสื่อการสอนแก่โรงเรียนในกลุ่มอย่างเป็นระบบ มีระบบการให้บริการทางด้านหนังสือ เอกสารประกอบการเรียนการสอนแก่โรงเรียนในกลุ่ม และให้ความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียนในด้านการผลิต เอกสาร ให้บริการ เครื่องมือและวัสดุที่สูญอุปกรณ์

รายการที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ มีการซ่อมบำรุงเครื่องมือ อุปกรณ์และสื่อการสอนที่ชำรุดให้อยู่ในสภาพดีพร้อมที่จะใช้งาน มีการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานให้โรงเรียนในกลุ่มได้ทราบและกระตุ้นให้เกิดความสนใจมาใช้บริการ มีการควบคุม ติดตาม กำกับ และนิเทศการปฏิบัติงานตามแผนงานอย่างเป็นระบบ มีการจัดอบรมสัมมนาหรือประชุมปฏิบัติการขึ้นภายในกลุ่มโรงเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน มีการพัฒนาเทคนิคและวิธีการในการผลิตและการใช้สื่อการสอน มีรูปแบบการให้บริการสื่อการสอนที่หลากหลาย เผยแพร่ข่าวสาร ความรู้ ความก้าวหน้าเกี่ยวกับสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่ม มีการเปรียบเทียบผลงานกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้เป็นระยะ ๆ ประสานงานกับศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนอื่น ๆ ในด้านการผลิต พัฒนา และให้บริการสื่อการสอน มีการศึกษาค้นคว้าทดลองนวัตกรรมและเทคนิควิธีสอนแบบต่าง ๆ และประสานงานกับศูนย์วิชาการจังหวัดเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

4. การประเมินผล พบว่า ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนมีการปฏิบัติโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง รายการที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ มีการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงานของศูนย์วิชาการกลุ่ม มีการนำผลการประเมินมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาศูนย์วิชาการกลุ่ม จัดให้มีการรายงานผลการปฏิบัติงานในรอบปีให้โรงเรียนในกลุ่มทราบ มีการสรุปผลการ

ดำเนินงานของศูนย์วิชาการกลุ่มทุกภาค เรียนและสิ้นปีการศึกษา แจ้งเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานของศูนย์วิชาการกลุ่มให้บุคลากรในกลุ่ม โรงเรียนทราบ จัดให้มีคณะกรรมการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงานทุกภาค เรียนและสิ้นปีการศึกษา มีการใช้เครื่องมือประเมินในการประเมินผลการปฏิบัติงานทุกครั้ง มีการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานเสนอคณะกรรมการกลุ่มทุกภาคเรียน มีการประเมินผลการจัดอบรม สัมมนาหรือประชุมปฏิบัติการทุกครั้ง มีการนำผลการประเมินมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดอบรม สัมมนาหรือประชุมปฏิบัติการครั้งต่อไป มีการติดตามและประเมินผลการให้บริการ เครื่องมือ อุปกรณ์และสื่อการสอนแก่ โรงเรียนในกลุ่ม และมีการติดตามและประเมินผลสื่อการสอนที่ศูนย์วิชาการกลุ่มผลิตขึ้นเพื่อเผยแพร่แก่ โรงเรียนในกลุ่ม มีเพียงรายการเดียวที่ศูนย์วิชาการกลุ่ม โรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับมากคือ มีการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานเสนอสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เมื่อสิ้นปีการศึกษา

เมื่อพิจารณาการปฏิบัติงานของศูนย์วิชาการกลุ่ม โรงเรียนในภาพรวมแล้ว พบว่า มีการปฏิบัติโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงตามลำดับคือ ด้านการวางแผน ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ด้านการดำเนินการตามแผน และด้านการประเมินผล

ตอนที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของศูนย์วิชาการกลุ่ม โรงเรียน สรุปได้ดังนี้

จากการวิจัย พบว่า มีปัญหาในการปฏิบัติงานของศูนย์วิชาการกลุ่ม โรงเรียนเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ โรงเรียนในกลุ่มไม่เห็นความสำคัญของศูนย์วิชาการกลุ่มต่อการพัฒนาการเรียนการสอน ศูนย์วิชาการกลุ่มตอบสนองต่อปัญหาของ โรงเรียน ได้น้อยและไม่ทันต่อเหตุการณ์ ขาดการนิเทศและติดตามผลการปฏิบัติงานที่เป็นระบบจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ขาดการประสานงานและร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกกลุ่มโรงเรียน แนวปฏิบัติในการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มไม่แน่นอนทำให้ผู้ปฏิบัติงานสับสน บุคลากรในกลุ่ม โรงเรียนขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทที่แท้จริงของศูนย์วิชาการกลุ่ม ขาดการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์วิชาการกลุ่มให้โรงเรียนในกลุ่มทราบ ขาดการวางแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน และขาดการประสานงานและร่วมมือกับ โรงเรียนในกลุ่ม นอกจากนี้ผู้ตอบแบบสอบถามยังมีความเห็นเพิ่มเติมว่า ยังมีปัญหาที่สำคัญรองลงมาคือ งบประมาณไม่เพียงพอกับความต้องการ บุคลากรมีจำนวนไม่เพียงพอกับงาน

บุคลากรขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน บุคลากรขาดทักษะในการปฏิบัติงาน วัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์ไม่เพียงพอแก่การปฏิบัติงาน ภารกิจของศูนย์วิชาการกลุ่มมีมากเกินไป โดยเฉพาะงานธุรการ และหาบุคลากรที่เต็มใจและสมัครใจมาทำงานยาก

อุปสรรคในการปฏิบัติงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนที่สำคัญ คือ โรงเรียนในกลุ่มตั้งอยู่ห่างไกลกัน สถานที่ทำงานคับแคบและไม่เป็นเอกเทศ การคมนาคมไม่สะดวก ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนไม่ได้ตั้งอยู่ศูนย์กลางของกลุ่มโรงเรียน และบางโรงเรียนไม่มีไฟฟ้าใช้ทำให้ไม่สามารถใช้สื่อทัศนูปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยทำให้ทราบสภาพการปฏิบัติงานด้านกระบวนการบริหารของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนในประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ผลการวิจัยพบว่า ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนมีการจัดทำสถิติข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนนั้นมุ่งที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น โดยใช้สถิติข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่ม เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายคือ ช่วยยกระดับมาตรฐานการประถมศึกษาให้สูงขึ้นและเท่าเทียมกัน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การปฏิบัติงานใด ๆ ก็ตามถ้ามีข้อมูลพื้นฐานที่เพียงพอแล้วก็จะทำให้การกำหนดแนวทางดำเนินงานและการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เป็นไปอย่างถูกต้อง การที่ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนให้ความสำคัญแก่การจัดทำสถิติข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นอันดับแรก อาจจะเป็นเพราะว่าศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนนั้นเป็นองค์กรหลักในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่ม ดังนั้นข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจึงเป็นสิ่งจำเป็นอันดับแรกที่ต้องนำมาวิเคราะห์เพื่อให้ทราบถึงสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญเลี้ยว หินศรีสุวรรณ (2532, หน้า 87-88) ที่พบว่าผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ได้ปฏิบัติงานด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการอยู่ในระดับมาก โดยมีการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวกับโรงเรียนเพื่อใช้กำหนดทิศทางการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง

นอกจากนี้ยังพบว่าศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนให้ครูได้มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น และความต้องการด้านการจัดหาและผลิตสื่อการสอนเป็นอันดับรองลงมา ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การจัดหา ผลิตและให้บริการสื่อการสอนของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนนั้นคำนึงถึงความต้องการของครูเป็นอันดับแรก ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าอาจจะ เป็นเพราะว่าครูเป็นผู้ใช้สื่อการสอนโดยตรง ย่อมจะรู้ดีกว่าคนอื่น ๆ ว่าขณะนี้โรงเรียนกำลังขาดแคลนสื่อการสอนประเภทใด จำนวนเท่าใด ดังนั้นเมื่อศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนสามารถจัดหา ผลิต และให้บริการสื่อการสอนได้สอดคล้องกับความต้องการของครูแล้วก็ย่อมทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้คุณภาพการศึกษาโดยรวมดีขึ้น

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีข้อที่น่าสนใจเกิดบางประการคือ ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนมีการรวบรวมปัญหาการปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนของโรงเรียนในกลุ่ม มีการวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของปัญหาด้านการเรียนการสอนเป็นอันดับสุดท้าย ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนให้ความสนใจในปัญหาด้านการเรียนการสอนค่อนข้างต่ำ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า อาจจะ เป็นเพราะว่าศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนไม่ได้มีบทบาทในการสอนโดยตรง จึงทำให้มองข้ามปัญหาด้านการเรียนการสอนไป ดังนั้นหากศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนมุ่งหวังที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มให้ได้มาตรฐานตามที่หลักสูตรกำหนดแล้ว จะต้องศึกษาวิเคราะห์ปัญหาด้านการเรียนการสอนอย่างถ่องแท้ เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

2. การวางแผน ผลการวิจัยพบว่า ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเกือบทุกรายการ โดยมีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีเป็นรูปเล่มและมีการจัดตั้งคณะทำงานเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการปฏิบัติงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนนี้ยึดแผนเป็นแนวทางเพื่อให้บรรลุผลตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย และที่สำคัญคือเปิดโอกาสให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผน ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติตามแผนเป็นอย่างดี ผู้วิจัยมีความเห็นว่า สาเหตุประการหนึ่งที่ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนมีการปฏิบัติด้านการวางแผนอยู่ในระดับมากนั้น อาจจะ เป็นเพราะว่าสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้กำหนด เป็นนโยบายไว้ว่า ให้หน่วยงานในสังกัดทุกระดับ ใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหารงาน นอกจากนี้อาจจะ เป็นผลมาจากการจัดให้มีการอบรม ประชุม และสัมมนาเกี่ยวกับ

การวางแผนน้อย ๆ จึงทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานในทุกระดับมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการวางแผนเป็นอย่างดี

นอกจากนี้ยังพบว่า ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนจัดทำแผนงานได้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของโรงเรียนในกลุ่ม โดยมีการนำผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการมากำหนดนโยบาย เป้าหมายและจัดทำแผนงาน ซึ่งขัดแย้งกับผลการวิจัยของ สันติ กิตติวรณ (2530, หน้า 87-88) ที่พบว่า สภาพปัญหาและอุปสรรคที่มีความสำคัญในระดับมากต่อการดำเนินงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนคือ การขาดการวางแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน และการวางแผนการดำเนินงานไม่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียนในกลุ่ม ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการที่ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนจัดทำแผนงานได้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของโรงเรียนในกลุ่มนั้น น่าจะเป็นผลมาจากการที่ผู้เกี่ยวข้องกับการบริหารงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนได้รับการพัฒนาจนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนเป็นอย่างดี เนื่องจากศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนได้รับการก่อตั้งมานานพอสมควรแล้ว

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีข้อที่นำสังเกตบางประการคือ ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนมีการประสานโครงการทางการเรียนการสอนของโรงเรียนในกลุ่มเป็นอันดับสุดท้าย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าบทบาทของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนทางการเรียนการสอนนั้นยังมีน้อย ส่วนใหญ่จะเน้นหนักทางการจัดหา ผลิต และให้บริการสื่อการสอนเป็นหลัก ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการที่ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนจะต้องมีการรวบรวมปัญหาการปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอน มีการวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของปัญหาไว้อย่างชัดเจน จึงจะสามารถประสานโครงการทางการเรียนการสอนของโรงเรียนในกลุ่มได้อย่างเหมาะสม

3. การดำเนินการตามแผน ผลการวิจัยพบว่า ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนมีการจัดทำระเบียบการยืมเครื่องมือ อุปกรณ์และสื่อการสอน มีการผลิตและจัดหาสื่อการสอนตามแผนงานประจำปีของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การปฏิบัติงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนนั้น เน้นหนักในด้านการจัดหา ผลิตและให้บริการสื่อการสอนแก่โรงเรียนในกลุ่มเป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สันติ กิตติวรณ (2530, หน้า 86) ที่พบว่า ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนส่วนมากมีการดำเนินงานเกี่ยวกับการผลิตและให้บริการสื่อการสอนแก่

โรงเรียนในกลุ่ม แต่ขัดแย้งกับผลการวิจัยของคมสัน แห่งทองคำ (2533, หน้า 119-124) ที่พบว่า สถานการณ์ได้รับการบริการจากศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนของครู ด้านการผลิตและพัฒนาสื่อการสอน และด้านการจัดบริการมีค่าเฉลี่ยโดยส่วนรวมอยู่ในระดับน้อย ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ภารกิจที่สำคัญประการหนึ่งของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนก็คือ การจัดหา ผลิต และให้บริการสื่อการสอนแก่ครูในกลุ่มเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลให้คุณภาพการศึกษาสูงขึ้น ดังนั้นการที่ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนมีการปฏิบัติที่เน้นหนักไม่ในด้านการจัดหา ผลิต และให้บริการสื่อการสอนแก่ครูจึงสอดคล้องกับภารกิจที่ได้รับมอบหมาย

นอกจากนี้ยังพบว่าศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนมีการให้บริการเครื่องมือ อุปกรณ์และสื่อการสอนแก่โรงเรียนในกลุ่มอย่างเป็นระบบ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนมีวิธีการให้บริการเครื่องมือ อุปกรณ์และสื่อการสอนแก่ครูในกลุ่มอย่างรัดกุมและมีขั้นตอนที่ชัดเจน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวและสะดวกในการปฏิบัติงาน ซึ่งขัดแย้งกับผลการวิจัยของ วันเพ็ญ ศิริจันทร์ (2534, หน้า 98) ที่พบว่า ด้านการให้บริการสื่อการสอนของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนที่อยู่ในเขตภูเขาและห่างไกล ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนนั้น ครูในกลุ่มมาใช้บริการของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนน้อย ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การที่จะกระตุ้นเร่งเร้าให้ครูเกิดความสนใจมาใช้บริการสื่อการสอนของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนให้มากขึ้นนั้น นอกจากจะใช้วิธีการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนให้ทราบอย่างทั่วถึงแล้ว สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือต้องวางแผนการจัดหา ผลิต และให้บริการสื่อการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของครูในกลุ่ม โดยเปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นและความต้องการด้านการจัดหา และผลิตสื่อการสอนให้มากขึ้น

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีข้อที่น่าสังเกตบางประการคือ ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนมีการประสานงานกับศูนย์วิชาการจังหวัด เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และมีการศึกษาค้นคว้าทดลองนวัตกรรมและเทคนิควิธีสอนแบบต่าง ๆ เป็นอันดับสุดท้าย ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนมีบทบาทด้านการพัฒนาการเรียนการสอนค่อนข้างต่ำ ทั้งที่เป็นภารกิจหลักที่สำคัญประการหนึ่งที่จะต้องปฏิบัติ การที่ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนจะทำหน้าที่เป็นองค์กรหลักในการพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียนในกลุ่มได้นั้น จะต้องมีมีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มาก

ขึ้น โดยเฉพาะศูนย์วิชาการจังหวัด เพื่อรับเอานวัตกรรมและเทคนิควิธีสอนแบบต่างๆ มาเผยแพร่ให้แก่ครูในกลุ่ม จากผลการวิจัยของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช (2533, หน้า 41-44) พบว่า ความต้องการคำแนะนำและความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนจากศูนย์วิชาการจังหวัด โดยส่วนร่วมมีความต้องการอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะความต้องการคำแนะนำทางด้านวัสดุสื่อที่ทันสมัย เช่น ความรู้ในการผลิตสไลด์และการใช้เครื่องฉายสไลด์ การเขียนการ์ตูน การผลิตสื่อจากวัสดุราคาเบาและวัสดุที่หาได้ง่ายในห้องเรียน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การที่ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนมีการปฏิบัติด้านการประสานงานกับศูนย์วิชาการจังหวัดเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนเป็นอันดับสุดท้ายนั้น อาจจะเป็นเพราะว่าโดยสภาพที่เป็นจริงแล้วศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่ตั้งอยู่กระจัดกระจาย และห่างไกลจากศูนย์วิชาการจังหวัดมาก จึงทำให้เป็นอุปสรรคในการติดต่อประสานงานกัน

4. การประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเพียงรายการเดียวคือ มีการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานเสนอสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมื่อสิ้นปีการศึกษา ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนมีการปฏิบัติงานด้านการประเมินผลค่อนข้างต่ำ ซึ่งขัดแย้งกับผลการวิจัยของ อาคม อนุกุล (2533, หน้า 79-80) ที่พบว่า การดำเนินงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนกรมสามัญศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การที่ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนมีการปฏิบัติงานด้านการประเมินผลค่อนข้างต่ำนั้น อาจจะเป็นเพราะว่า ขาดเครื่องมือและความรู้ความเข้าใจในการประเมินผล สำหรับประเด็นที่ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากในเรื่องมีการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานเสนอสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมื่อสิ้นปีการศึกษานั้น อาจจะเป็นเพราะว่าการรายงานผลการดำเนินงานต่อสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเป็นภารกิจที่ต้องปฏิบัติเป็นประจำอยู่แล้ว

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีข้อที่น่าสนใจเกิดบางประการคือ ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนมีการติดตามและประเมินผลสื่อการสอนที่ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนผลิตขึ้นเพื่อเผยแพร่แก่โรงเรียนในกลุ่ม และมีการติดตามและประเมินผลการให้บริการ เครื่องมือ อุปกรณ์และสื่อการสอนแก่โรงเรียนในกลุ่มเป็นอันดับสุดท้าย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสื่อการสอนที่ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนให้บริการและผลิตขึ้น

เพื่อเผยแพร่แก่โรงเรียนในกลุ่มนี้ขนาดการติดตามและประเมินผลในด้านคุณภาพ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ภารกิจหลักที่สำคัญประการหนึ่งของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนก็คือ การจัดหา ผลิต และให้บริการสื่อการสอนแก่โรงเรียนในกลุ่ม ดังนั้นจึงควรมีการติดตามและประเมินผลสื่อการสอนที่ให้บริการและผลิตขึ้นเพื่อเผยแพร่แก่โรงเรียนในกลุ่มอย่างใกล้ชิด จากผลการวิจัยของสมพร หนูเอียด (2533, หน้า 101-105) พบว่า การจัดการด้านการผลิตสื่อการสอนนั้น ครูวิชาการกลุ่มจะรับผิดชอบการผลิต โดยสื่อแต่ละรายการจะผลิตขึ้นมาในขั้นต้นเพียง 1 ชุด หลังจากได้ทดลองหาคุณภาพให้เป็นที่พอใจแล้วจึงผลิตเพื่อเผยแพร่ไปใช้จริง มีการจัดการด้านการติดตามผลและประเมินผลการใช้สื่อการสอนโดยการสร้างแบบบันทึกผลการใช้ติดไปกับสื่อการสอนแต่ละชิ้นเพื่อคณะทำงานจะได้นำมาประเมินในปลายปีการศึกษา ดังนั้นการให้บริการสื่อการสอนแก่โรงเรียนในกลุ่มนี้ ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนจะต้องจัดให้มีการติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนาคุณภาพของสื่อการสอนให้ได้มาตรฐานต่อไป

เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนมีการปฏิบัติงานด้านกระบวนการบริหาร โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการวางแผน ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ด้านการดำเนินการตามแผน และด้านการประเมินผล ซึ่งขัดแย้งกับผลการวิจัยของ บุญเลี้ยว หินศรีสุวรรณ (2532, หน้า 91) ที่พบว่าผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เชียงใหม่ ได้ปฏิบัติงานด้านกระบวนการบริหารอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินการตามแผน ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ และด้านการประเมินผล ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะว่าศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนบริหารงานในรูปแบบของคณะกรรมการ ทั้งคณะกรรมการบริหารและคณะทำงานศูนย์วิชาการกลุ่ม ถึงแม้จะมีหัวหน้าศูนย์และครูวิชาการประจำศูนย์รับผิดชอบการดำเนินงานตามหน้าที่และภารกิจของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน แต่หัวหน้าศูนย์ก็ต้องทำหน้าที่บริหารโรงเรียนที่เป็นที่ตั้งของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนด้วย ส่วนครูวิชาการประจำศูนย์ก็ต้องปฏิบัติการสอน จึงทำให้ไม่สามารถทุ่มเทเวลาทั้งหมดในการปฏิบัติงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนได้

ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นที่สำคัญดังนี้

จากการวิจัยพบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนอันดับแรก คือ โรงเรียนในกลุ่มไม่เห็นความสำคัญของศูนย์วิชาการกลุ่มต่อการพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสันติ กิตติวราณ (2530, หน้า 87) ที่พบว่า ปัญหาการดำเนินงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนที่มีความสำคัญมากที่สุดอีกเรื่องหนึ่งก็คือ การที่โรงเรียนในกลุ่มไม่เห็นความสำคัญเกี่ยวกับบทบาทของศูนย์วิชาการกลุ่มต่อการพัฒนาการเรียนการสอน ผู้วิจัยมีความเห็นว่าจะ เป็นเพราะว่าศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนมีการรวบรวม วิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของปัญหาด้านการเรียนการสอน มีการประสานโครงการทางการเรียนการสอนของโรงเรียนในกลุ่ม มีการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานให้โรงเรียนในกลุ่มทราบ มีการศึกษาค้นคว้าทดลองนวัตกรรมและเทคนิควิธีสอนแบบต่าง ๆ และมีการเผยแพร่ข่าวสาร ความรู้ความก้าวหน้าเกี่ยวกับสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มค่อนข้างน้อย จึงทำให้บทบาทของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนด้านการพัฒนาการเรียนการสอนด้อยลงไปด้วย ปัญหาในอันดับรองลงมาคือ ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนตอบสนองต่อปัญหาของโรงเรียนได้น้อยและไม่ทันต่อเหตุการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเกรียงศักดิ์ งามเมืองปัก (2532, หน้า 44) ที่พบว่า ศูนย์วิชาการเคลื่อนที่ในปัจจุบันยังตอบสนองต่อปัญหาของโรงเรียนได้น้อยและไม่ทันต่อเหตุการณ์ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าจะ เป็นเพราะว่าศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนมีข้อจำกัดในการปฏิบัติงานหลาย ๆ ด้าน เช่น งบประมาณ บุคลากร และวัสดุครุภัณฑ์ต่าง ๆ มีน้อย จึงทำให้การปฏิบัติงานเกิดความล่าช้า ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ แนวปฏิบัติในการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนไม่แน่นอน ทำให้ผู้ปฏิบัติงานสับสน ผู้วิจัยมีความเห็นว่าจะ เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงระเบียบว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา โดยมีการยกเลิกระเบียบคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ.2529 และประกาศใช้ระเบียบคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ.2534 แทน ซึ่งมีผลทำให้ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนต้องทำหน้าที่แทนสำนักงานกลุ่มโรงเรียนที่ถูกยกเลิกไปโดยปริยาย โดยเพิ่มงานธุรการขึ้นมาอีกส่วนหนึ่ง ซึ่งแต่เดิมนั้นศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของสำนักงานกลุ่มและ

รับผิดชอบเฉพาะงานวิชาการเท่านั้น จึงทำให้ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนมีภารกิจเพิ่มมากขึ้น แต่มีบุคลากรปฏิบัติงานจำนวนเท่าเดิม ประกอบกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีนโยบายที่จะลดจำนวนครูวิชาการประจำศูนย์ให้เหลือน้อยลง โดยให้มาช่วยราชการประจำได้ไม่เกิน 1 คน เท่านั้น ซึ่งทำให้ผู้ปฏิบัติงานในศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องเกิดความสับสน และไม่แน่ใจในสถานภาพของตนเอง

นอกจากนี้ยังพบว่า มีปัญหาการปฏิบัติงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนที่สำคัญรองลงมา คือ งบประมาณไม่เพียงพอกับความต้องการ บุคลากรมีไม่เพียงพอกับงาน บุคลากรขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน บุคลากรขาดทักษะในการปฏิบัติงาน และสุดท้ายคือ วัสดุ ครุภัณฑ์และอุปกรณ์มีไม่เพียงพอแก่การปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สันติ กิตติวรรณ (2530, หน้า 87) และวันเพ็ญ ศิริจันทร์ (2534, หน้า 94-95) ที่พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน ได้แก่ การขาดความร่วมมือในปัจจัยดำเนินงานด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน และด้านงบประมาณ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การปฏิบัติงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนจะบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้จะต้องมีปัจจัยต่าง ๆ ในการดำเนินงานอย่างเพียงพอ นอกจากนี้บุคลากรที่ปฏิบัติงานยังจะต้องมีทักษะ มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานสูงด้วย จากการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (อ้างใน สปช., 2534, หน้า 52-53) พบว่า กลุ่มโรงเรียนสามารถเป็นเครื่องมือในการบริหารที่มีประโยชน์ต่อการปรับปรุงคุณภาพของโรงเรียนประถมศึกษา ภายใต้เงื่อนไข 3 ประการ คือ มีบุคลากรที่มีความสามารถให้การสนับสนุนโรงเรียนภายในกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารโรงเรียนยอมรับและสนองตอบแนวการดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียน และต้องได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ทั้งในบทบาทด้านการควบคุม กำกับ ดูแล โรงเรียน และบทบาทด้านการเสริมสร้างศักยภาพและประสานความร่วมมือ

อุปสรรคในการปฏิบัติงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน คือ โรงเรียนในกลุ่มตั้งอยู่ห่างไกลกัน สถานที่ทำงานคับแคบและไม่เป็นเอกเทศ และการคมนาคมไม่สะดวก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสันติ กิตติวรรณ (2530, หน้า 88) ที่พบว่า สภาพปัญหาและอุปสรรคที่มีความสำคัญในระดับน้อยต่อการดำเนินงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนคือ สถานที่ตั้งของศูนย์วิชาการกลุ่ม

โรงเรียนและความพร้อมในด้านอาคารสถานที่ที่ใช้เป็นที่ตั้งของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า อุปสรรคในการปฏิบัติงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนเกี่ยวกับสถานที่ทำงานคับแคบและไม่เป็นเอกเทศนั้น น่าจะทำการแก้ไขได้โดยการจัดสรรงบประมาณเพื่อก่อสร้างอาคารเรียนให้แก่โรงเรียนที่เป็นที่ตั้งของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนเป็นกรณีพิเศษ โดยอาจจะ เป็นอาคารเรียนขนาดสามห้องเรียนขึ้นไป เพื่อใช้เป็นที่ตั้งของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน ซึ่งจะทำให้สามารถจัดสำนักงานได้สอดคล้องเหมาะสมกับลักษณะของงานมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อเสนอข้อมูลต่างๆ อันเป็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการบริหารงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา อันอาจจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุง แก้ไขการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงให้ข้อเสนอแนะดังนี้

1.1 การรวบรวมข้อมูล ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนเป็นองค์กรหลักในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่ม ดังนั้นจึงต้องมีการจัดทำสถิติข้อมูลด้านต่างๆ ไว้อย่างพร้อมมูล โดยเฉพาะข้อมูลด้านการเรียนการสอนนั้น ควรมีการรวบรวมปัญหาการปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนของโรงเรียนในกลุ่มให้มากที่สุด พร้อมทั้งนำมาวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของปัญหา เพื่อนำมา เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนต่อไป

1.2 การประสานงาน ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนควรมีการประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องให้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะโรงเรียนในกลุ่ม ศูนย์วิชาการจังหวัด และศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนอื่น ๆ เพื่อจะได้ร่วมมือกันผลิตและพัฒนาสื่อการสอน พร้อมทั้งร่วมมือกันศึกษาค้นคว้าทดลองนวัตกรรมและเทคนิควิธีสอนให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและจะส่งผลให้คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มสูงขึ้นตามไปด้วย

1.3 การประเมินผล ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนควรมีการประเมินผลสื่อการสอนที่ผลิตขึ้นเพื่อตรวจสอบคุณภาพของสื่อและทำการปรับปรุงแก้ไขให้ได้มาตรฐานต่อไป ควรมีการติดตามและประเมินผลการให้บริการ เครื่องมือ อุปกรณ์และสื่อการสอนแก่โรงเรียนในกลุ่มว่ามีปัญหา

และอุปสรรคในการให้บริการอย่างไรบ้าง นอกจากนี้ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนควรมีการใช้เครื่องมือในการประเมินผลการปฏิบัติงานทุกครั้ง มีการแจ้งเกณฑ์การประเมินให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ มีการสรุปผลการปฏิบัติงานทุกภาคเรียนและสิ้นปีการศึกษา และที่สำคัญคือควรมีการรายงานผลการปฏิบัติงานในรอบปีให้โรงเรียนในกลุ่มทราบ ซึ่งจะช่วยให้บุคลากรในกลุ่มโรงเรียนทราบว่าผลการปฏิบัติงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนนั้นเป็นอย่างไร มีความก้าวหน้าไปมากน้อยแค่ไหน และก่อให้เกิดความตระหนักว่าศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนนั้นเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างแท้จริง อันจะมีผลทำให้ได้รับความร่วมมือ ร่วมใจจากบุคลากรในกลุ่มโรงเรียนมากยิ่งขึ้น

1.4 บทบาททางด้านการเรียนการสอน ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนควรมีการประสานโครงการทางการเรียนการสอนของโรงเรียนในกลุ่ม มีการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานให้โรงเรียนในกลุ่มทราบ มีการศึกษาค้นคว้าทดลองนวัตกรรมและเทคนิควิธีสอนแบบต่าง ๆ และมีการเผยแพร่ข่าวสาร ความรู้ ความก้าวหน้าเกี่ยวกับสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งจะ เป็นการกระตุ้นแรงเร้าให้โรงเรียนในกลุ่มเห็นความสำคัญของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนต่อการพัฒนาการเรียนการสอน แต่การที่จะดำเนินการตามที่กล่าวมาแล้วได้นั้น ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนจะต้องมีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ รวมทั้งต้องมีทักษะในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี ดังนั้นศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนจึงต้องมีมาตรการที่ดีและเหมาะสมในการคัดเลือกบุคลากร เข้ามาปฏิบัติงานด้วย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

นอกเหนือจากการวิจัยนี้แล้ว ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะมีการศึกษาเพิ่มเติมดังนี้

2.1 ศึกษาปัจจัยที่ใช้ในการประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน ประถมศึกษา

2.2 การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจในลักษณะภาพรวม ผู้วิจัยขอเสนอแนะว่า การวิจัยครั้งต่อไปควรทำการวิจัยโดยเน้นเฉพาะเรื่องในกระบวนการบริหาร เช่น การประเมินผล การประสานงาน เพื่อจะได้ผลการวิจัยที่ชัดเจนและละเอียดลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาให้ก้าวหน้าต่อไป